Hei tuleva kuntapäättäjä!

- Sivistys on kunnan tärkein tehtävä.

Mitä jokaisen kuntapäättäjän
on hyvä tietää sivistysalasta

SIVISTA

Sisältö

- Muista ainakin nämä
- Varhaiskasvatus
- Peruskoulut ja lukiot
- Kulttuuritoiminta ja taidekasvatus
- Ammatillinen koulutus
- Vapaa sivistystyö
- Yliopistot ja ammattikorkeakoulut
- Mitä seuraavaksi?

SIVISTA

Mitä etuja yksityinen varhaiskasvatus tuo kunnille ja perheille?

Väestörakenteen muutokset haastavat kuntia. Mistä ratkaisu osaajapulaan?

Miten varmistaa, että sinun kuntasi on houkutteleva paikka työskennellä, opiskella ja opettaa?

Useiden kuntien taloustilanne on vaikea. Miten ammatilliset oppilaitokset voivat tukea kunnan elinvoimaisuutta?

SIVISTA

Muista ainakin nämä

1. Suomen tulevaisuuden perusta ovat osaavat, luovat, hyvinvoivat ja koulutetut ihmiset.

2. Kuntien kannattaa aina panostaa sivistykseen: Laadukkaat koulupolut ja innostavat kulttuurimahdollisuudet rakentavat kuntalaisten ja kunnan hyvinvointia ja elinvoimaa.

3. Yksityiset toimijat tuovat lisää palveluita ja vaihtoehtoja kuntalaisille. Ne ovat kunnalle tasavertaisia kumppaneita sivistyspalvelujen tarjoamisessa, jotka toimivat samoilla säännöillä ja periaatteilla kuin julkiset toimijat.

4. Jokaisen kunnan pitää olla hyvä paikka tulla tekemään työtä, opiskelemaan ja opettamaan, sekä tulla osaksi yhteisöä, jota haluaa jäädä rakentamaan. Elinvoimainen kunta on avoin, suvaitsevainen ja kansainvälinen.

SIVISTA

Varhaiskasvatus

Laadukas varhaiskasvatus luo perustan lapsen oikeuksien toteutumiselle.

SIVISTA

Monipuolisten mahdollisuuksien yksityinen varhaiskasvatus

Faktaa

- Yksityistä ja kunnallista varhaiskasvatusta säätelevät samat lait ja valtakunnalliset varhais-kasvatussuunnitelman perusteet.

Kunnilla on velvollisuus valvoa kaikkien alueensa päiväkotien toimintaa.

- Perheillä on oltava mahdollisuus valita lapselleen parhaiten sopiva päiväkoti. Yksityinen varhaiskasvatus tuo lisää monipuolisia ja laadukkaita vaihtoehtoja.

- Yksityinen varhaiskasvatus on kunnalle kestävän talouden kumppani. Toimiva yhteistyö edellyttää kunnilta pitkäjänteistä sitoutumista ja toimintaedellytysten varmistamista.

SIVISTA

Palveluseteli on kunnalle toimiva järjestämistapa, mutta arvon on oltava kohdillaan

- Palveluseteliä käytettäessä arvon on oltava kohtuullinen suhteessa siihen, mitä vastaava palvelu maksaa kunnan omana tuotantona. **Liian suuri ero vaarantaa lasten yhdenvertaisuuden.**

- Tukea tarvitsevien lasten tulee olla yhdenvertaisessa asemassa riippumatta varhaiskasvatuksen toimintamuodosta – kunnan on järjestettävä tukea tai varmistettava resurssit siihen päiväkotiin, jossa lapsi on.

➢ Vastuullinen päätöksenteko edellyttää, että päättäjillä on tieto kunnan oman tuotannon kustannuksista.

SIVISTA

KUNNAN OMAN TUOTANNON JA PALVELUSETELILLÄ HANKITTAVAN VARHAISKASVATUKSEN VUOTUISET KUSTANNUKSET

	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	
Kunnallinen varhaiskasvatuskustannus ilman asiakasmaksua (€)	15202	15687	16712	15088	16203	
Yksityisen palvelusetelin kustannus ilman asiakasmaksua (€)	11011	10353	14132	11875	12754	Kuusikkovarhais-kasvatus 2023, liite 2D2, sivu 101
Vertailukelpoisten kustannusten erotus (€)	**4191**	**5334**	**2580**	**3213**	**3449**	
Palvelusetelin tuottama säästö/vuosi/lapsi	28%	34%	15%	21%	21%	

Lisäksi kunnat saavat vähentää palvelusetelitoiminnasta arvonlisäveron, jonka vaikutus on -5% edellä esitettyyn palvelusetelin kustannukseen

SIVISTA

Peruskoulut ja lukiot

Peruskoulut ja lukiot rakentavat sivistyksen kivijalkaa.

SIVISTA

Väestönkehitys haastaa päättäjiä jokaisessa kunnassa

- Kouluverkosta päätettäessä ratkaisuja kannattaa hakea yhteistyöstä:
  - ➢ etäopetuksen kehittämisestä
  - ➢ kumppanuuksista eri koulutusmuotojen kanssa sekä
  - ➢ muiden kuin kunnallisten koulujen merkityksen tunnistamisesta.

SIVISTA

Sujuvaa arkea paikallisella päätöksenteolla

- Paikallisen päätöksenteon merkitys on keskeinen laadukkaan yleissivistävän koulutuksen järjestämisessä. **Järjestäjillä tulee jatkossakin olla pedagoginen vapaus päättää esimerkiksi opetusryhmien muodostamisesta.**

- Sivistysalan ammattilaiset tekevät kouluissa parhaansa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. **Kouluihin ei pidä tuoda uusia toimintaa kangistavia käytäntöjä.**

Faktaa

Suomen yksityiset koulut (reilu 100 peruskoulua ja 40 lukiota):

- eivät saa järjestää opetusta taloudellisen voiton tavoittelemiseksi
- eivät voi pääsääntöisesti kerätä koulumaksuja
- toimivat joskus osana kunnan kouluverkkoa

SIVISTA

Kulttuuritoiminta ja taidekasvatus

Kulttuuri on elinkeino, joka vahvistaa kunnan elinvoimaa ja imagoa sekä kuntalaisten hyvinvointia, toimintakykyä ja luovuutta.

Kulttuuri tuottaa iloa ja euroja

- Yksityiset taiteen ja kulttuurin organisaatiot sekä taiteen ammattilaiset tuovat väriä ja eloa kuntaan. **Ne ovat kunnan identiteetin ja yhteishengen luojia.**

- Kulttuurialan yrittämisen edellytysten, kulttuuripalveluiden ja sivistystoimijoiden yhteistyön kehittämiseen kannattaa panostaa.

3,3 miljardia

Yhteiskunta kerää kulttuurialalta 3,3 miljardia euroa vero- ja maksutuloja vuodessa.

Tekijöitä, jotka estävät kuntalaisia osallistumasta kulttuuritarjontaan:

- 35% sisäänpääsymaksut
- 25% liian pitkät matkat
- 19% ei sopivaa seuraa

SIVISTA

Lähde: Taloustutkimus 2020, Suomen kulttuurirahasto 2022

Oikeus kokea ja harrastaa kulttuuria kuuluu kaikille

Faktaa

- Taiteen perusopetusta antavat musiikkioppilaitokset, kuvataidekoulut, tanssioppilaitokset, käsityökoulut ja vapaan sivistystyön oppilaitokset.
- Tarjolla on 9 taiteenalan opetusta: arkkitehtuuri, kuvataide, käsityö, mediataiteet, musiikki, sana-, sirkus-, tanssi- ja teatteritaide.

- Taiteen perusopetus tuo harrastamisen mahdollisuuksia lapsista aikuisiin sekä polun tavoitteelliseen opiskeluun, jopa ammattiin.
- Kaikille lapsille ja nuorille kuuluu oikeus kokea kulttuuria ja tehdä taidetta. Kunnan kulttuurikasvatussuunnitelma on tähän hyvä työkalu, kun siinä yhdistetään lasten ja nuorten taidekasvatusta ja -opetusta tarjoavat toimijat.

SIVISTA

Ammatillinen koulutus

Ammatillinen koulutus on kunnan yritysten moottori.

SIVISTA

Ammatillinen koulutus on kunnan yritysten moottori

Faktaa

- Ammatillista tutkintokoulutusta järjestää Suomessa reilut 130 koulutuksen järjestäjää, joista 90 on yksityisiä toimijoita.

- Ammatillinen oppilaitos auttaa kunnan yrityksiä osaavan työvoiman kouluttamisessa, paikallisen yhteistyön kehittämisessä ja yritysten kasvussa.

- Yksityinen toimintamuoto takaa rahoituksen vaikuttavuuden ja laadukkaan yhteistyön työelämän kanssa. Toiminta on virtaviivaista ja selkeää, mikä kasvattaa mahdollisuuksia ratkaista kunnan pulmia.

SIVISTA

Yksityiset ammatilliset oppilaitokset ovat voimavara hankintoja kilpailutettaessa

- Yksityisten ammatillisten oppilaitosten työelämäpalveluiden ja muiden koulutusten hyödyntäminen on usein kunnan etu:

Kun kaikilla toimijoilla on kilpailutuksessa mahdollisuus tarjota koulutuksia, toiminta on tehokkaampaa ja kustannukset pysyvät kurissa.

60 %

➢ Jopa 60 prosenttiin julkisten hankintojen kilpailutuksista osallistuu tällä hetkellä enintään kaksi tarjoajaa, mikä kertoo julkisten hankintojen kilpailun vähäisyydestä.

SIVISTA

Lähde: Esitys hankintalain uudistamiseksi 2025

Vapaa sivistystyö

Vapaan sivistystyön toimintaan osallistuu vuositasolla yli miljoona suomalaista.

SIVISTA

Vapaa sivistystyö tuo ihmisiä yhteen ja tarjoaa mahdollisuuksia terveyden ylläpitämiseen

Faktaa

- Vapaan sivistystyön koulutusta tarjoavat kansalaisopistot, kansanopistot, työväenopistot, opintokeskukset, liikunnan koulutuskeskukset (urheiluopistot) ja kesäyliopistot.

- Vapaa sivistystyö tarjoaa kuntalaisille monipuolisesti tavoitteellisia opintoja, harrastuksia ja palveluja.

Vapaassa sivistystyössä ylläpidetään ihmisten toimintakykyä ja sosiaalisia suhteita.

SIVISTA

Kotoutumiskoulutuksessa laatu on kaikki kaikessa

- Kotoutumisen siirtyessä kuntien vastuulle vapaan sivistystyön oppilaitoksilla on hyvät edellytykset toteuttaa tehtävää ja auttaa kotoutumisen onnistumisessa lähipalveluna.

- Vapaan sivistystyön oppilaitoksissa on ammattitaitoiset opettajat, tavoitteelliset opetussuunnitelmat sekä valmiina pedagogiset tilat ja laitteet.

40–80 %

➢ Kotoutumiskoulutuksen hankinnoissa laadun painoarvo on useilla ELY-keskusalueilla ollut 70 tai 80 prosenttia – alimmillaan kuitenkin jopa 40 prosenttia.

Lähde: Kotoutumiskoulutuksen laadukkaan toteutuksen elementtejä, ELY 2022

SIVISTA

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut

Korkeakoulu luo alueelle mahdollisuuksia, joihin kunnan kannattaa tarttua.

SIVISTA

Korkeakouluilla on iso merkitys kunnan elinvoimalle ja profiilille

Faktaa

- Yliopistot ovat julkisoikeudellisia laitoksia ja ammattikorkeakoulut osakeyhtiöitä.
- Yliopistoilla ja ammattikorkeakouluilla on Suomessa laaja autonomia ja ne päättävät itse sisäiseen hallintoon kuuluvista asioista.

- Kunnan ja korkeakoulun sulava yhteistyö luo vetovoimaa esimerkiksi alueen osaajapulan ratkaisemiseksi ja uusien asukkaiden houkuttelemiseksi.
- Hyödyntämällä päätöksenteossa tutkittua tietoa kunnalla on parhaat mahdollisuudet kehittyä.

SIVISTA

Laadukkailla palveluilla rakennetaan kunnan pitovoimaa pitkällä tähtäimellä

- Korkeakoulujen ihmiset tuovat alueelleen osaamista, uusia ideoita ja kansainvälisyyttä. He tarvitsevat kuitenkin myös palveluita.
- Kansainväliset perheelliset opiskelijat sekä opetus- ja tutkimushenkilöstö tarvitsevat monikielisiä ja joustavia palveluja.
- Myös opiskelija-asuminen ja ketterä kaavoitus tulee ottaa huomioon.

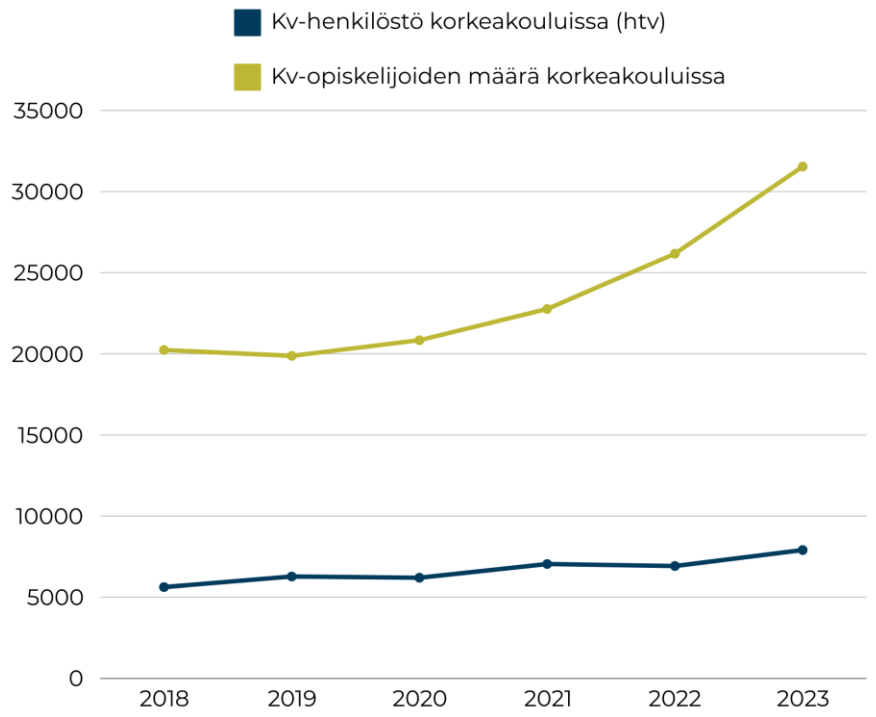

45 % Suomeen töihin tulleista osaajista on muuttanut pois maasta viiden vuoden kuluttua saapumisestaan – Suomen pitovoimaa on vahvistettava!

SIVISTA

Mitä seuraavaksi?

Sivistyksen infoiskut (Teams)

- 19.3. klo 17.00-17.45

  Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus

- 20.3. klo 17.00-17.45

  Varhaiskasvatus, peruskoulu ja lukio

Ilmoittaudu tästä!

Sivistysala lukuina

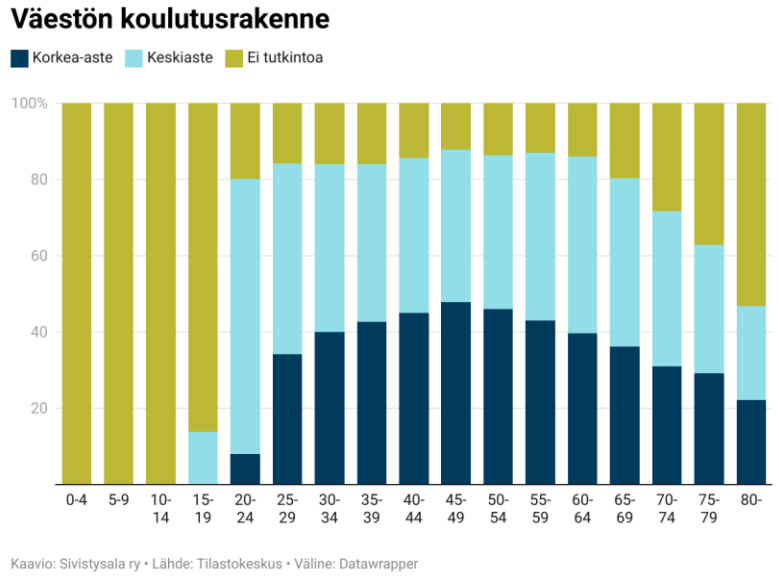

Ajankohtaista sivistysalan tilastotietoa

Sivistysalan kuntavaaliviestit

Tutustu täältä!

SIVISTA

Sivistysala kiittää,
ole yhteydessä!

Susanna Niinistö-Sivuranta
toimitusjohtaja, Sivistysala ry
p. 050 511 5382
susanna.niinisto-sivuranta@sivista.fi

Sivistysala ry edustaa yli 400:aa yksityistä sivistysalan työnantajaa. Jäsentemme palveluksessa on 69 000 alan asiantuntijaa.

SIVISTA